

Správa z pozvanej prednášky

Na Gréckokatolíckej teologickej fakulte Prešovskej univerzity sa v piatok 13. marca uskutočnila pozvane prednáška JUDr. Evy Farkašovej, podpredsedníčky Okresného súdu v Prešove, na tému Multidisciplinárneho prístupu v rodinnoprávnej agende na súde. Pred študentmi Probačnej a mediačnej práce a študentmi Mediácie a probácie z Bratislavy.

Vo svojej prednáške pani podpredsedníčka okresného sudu otvorila tému, ktorá sa dotýka tisícov rodín a to ako riešiť konflikty o deti tak, aby výsledkom nebolo ďalšie prehĺbovanie traumy, ale funkčná dohoda a väčšia stabilita pre všetkých zúčastnených.

Rodinnoprávne spory patria k najcitlivejším typom konaní. Nejde v nich len o paragrafy, termíny a rozhodnutia, ale o reálny život detí a rodičov, ktorí po rozpade vzťahu často strácajú schopnosť pokojne komunikovať. Práve preto sa do popredia dostáva multidisciplinárny prístup, teda spolupráca súdu s ďalšími odborníkmi a inštitúciami. Ako zdôraznila JUDr. Eva Farkašová, „rozhodovanie o maloletých deťoch patrí predovšetkým do rúk rodičov!“

Ked' rodičia spolupracujú, nevyhráva len súd, ale najmä dieťa

V prednáške jasne pomenovala, že podstata multidisciplinárneho prístupu nespočíva iba v zrýchlení konania. Jeho najväčší význam je ľudský. JUDr. Eva Farkašová upozornila, že spolupracujúci rodičia vytvárajú pre dieťa bezpečnejšie a stabilnejšie prostredie, v ktorom sa nemusí prikláňať na jednu alebo druhú stranu. Práve pokojná a nekonfliktná komunikácia podľa nej znižuje psychickú záťaž detí a pomáha predchádzať úzkostiam, depresiám či psychosomatickým problémom.

Silne zaznelo aj to, že konflikt medzi rodičmi nepoškodzuje len ich vzájomný vzťah, ale prenáša sa aj do ďalších oblastí života. Farkašová pripomenula, že spolupráca rodičov prospieva nielen deťom, ale aj samotným rodičom, ich psychickému a fyzickému zdraviu, budúcim vzťahom a celkovej kvalite života. Jednu z hlavných myšlienok zhrnula veľmi priamo: „Spokojné dieťa je spokojný rodič a naopak.“

Dôležitý rozmer prednášky spočíval aj v tom, že multidisciplinárny prístup nie je postavený proti súdu, ale vedľa neho. Má pomôcť tam, kde je šanca na dohodu, skôr než nastúpi autoritatívne rozhodnutie. Farkašová hovorila o tom, že efektívne riešenie konfliktu pred rozhodnutím sudcu dáva priestor rodičom prevziať zodpovednosť za vlastné dieťa. Zároveň tým odbreňuje súdny systém, znižuje potrebu nadmerného dokazovania a vedie k rýchlejšiemu ukončeniu sporov.

Prešov ukazuje vysokú úspešnosť, systém však naráža aj na limity

Osobitnú pozornosť venovala prednášajúca skúsenostiam z praxe. Multidisciplinárny prístup podľa jej slov funguje už ôsmy rok a jeho výsledky sú viditeľné nielen v metodologickej rovine, ale aj v konkrétnych číslach. Predstavila viacero metodík, ktoré z projektu vzišli, od participačných práv dieťaťa až po metodiku princípov a priebehu multidisciplinárneho prístupu súdu v rodinnoprávnej agende. Zaujímavé bolo aj porovnanie jednotlivých súdov na Slovensku. Z prezentovaných údajov vyplynulo, že regionálne rozdiely sú výrazné a ich príčinou nie je iba počet pridelených prípadov, ale aj nastavenie konkrétneho súdu a osobnosť VSÚ koordinátora. Práve Okresný súd Prešov patril medzi pozitívne príklady. V štatistikách za rok 2025 zaznela pri Prešove úspešnosť dohody a spät'vzatia až na úrovni 85 percent. V podrobnejšej štatistike za obdobie 2024/2025 Farkašová uviedla, že na súde pôsobili štyria VSÚ koordinátori, uskutočnilo sa 828 stretnutí, uzavretých bolo 514 rodičovských dohôd a úspešnosť sa podľa sledovaného ukazovateľa pohybovala od 80 do 85 percent.

Prednáška však nebola iba prehliadkou úspechov. JUDr. Eva Farkašová otvorene pomenovala aj problémy, s ktorými sa systém stretáva. Medzi ne patrí fluktuácia VSÚ koordinátorov a psychológov, pretrvávajúca nedôvera voči multidisciplinárnemu prístupu na niektorých súdoch či slabšia spolupráca medzi koordinátorom a sudcom. Aj preto zdôraznila význam lokálnych skupín, ktoré prepájajú súd s ÚPSVaR-om, prokuratúrou, poradenstvami, mediátormi, advokátmi či Centrom právnej pomoci. Bez dôvery a funkčných kontaktov totiž žiadny systém nemôže fungovať dobre.

Veľmi praktická bola aj časť venovaná samotnému procesu. JUDr. Eva Farkašová priblížila, že po podaní na súd nasleduje posúdenie, či je prípad vhodný na multidisciplinárny prístup. Následne vstupuje do procesu VSÚ koordinátor a do jedného mesiaca sa realizuje informatívne stretnutie rodičov. Ak sa rodičovská dohoda uzavrie, môže ju súd v krátkom čase schváliť. Ak nie, nastupuje odborná pomoc alebo ďalšie stretnutie. Zmyslom celého postupu je dať rodičom šancu dohodnúť sa skôr, ako konflikt definitívne prevezme súdny spor. Kvalitná rodinná justícia sa nezačína rozsudkom, ale schopnosťou vytvoriť priestor na komunikáciu. Tam, kde sa podarí rodičov dostať od boja k spolupráci, nevyhráva len súdny systém. Vyhráva dieťa. A práve to by malo zostať v centre každej rodinnoprávnej agendy.